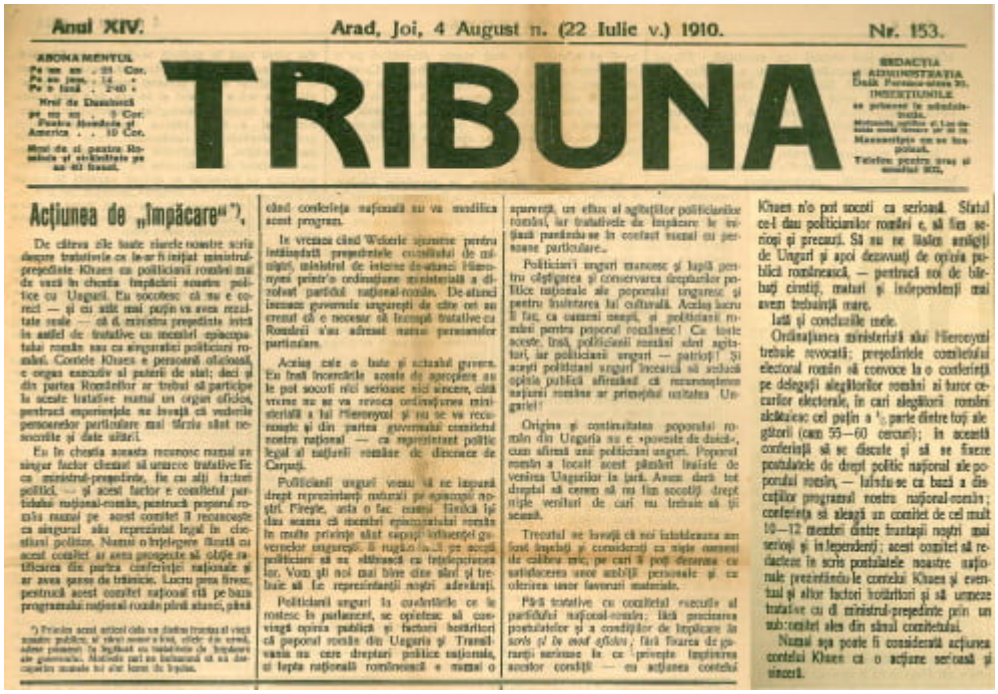

Anul XIV. Arad, Joi, 4 August n. (22 Iulie v.) 1910. Nr. 153.

ABONAMENTUL

TRIBUNA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Acțiunea de „împăcare“ *).

De câteva zile toate ziarele noastre scriu despre tratativele ce le-ar fi inițiat ministrul-președinte Khuen cu politicienii români mai de vază în chestia împăcării noastre politice cu Ungurii. Eu socotesc că nu e corect — și cu atât mai puțin va avea rezultate reale — că d. baronul președinte intră în astfel de tratative cu membrii epitropiatului român sau cu singuratici politicieni români. Corpele Khuen e persoană oficioasă, e organ executiv al puterii de stat; deci și din partea Românilor ar trebui să participe la aceste tratative numai un organ oficios, pentrucă experiențele ne învață că vederile persoanelor particulare mai târziu sânt necunoscute și date uitării.

Eu în chestia aceasta recunosc numai un singur factor chemat să urmeze tratative fie cu ministrul-președinte, fie cu alți factori politici, — și acest factor e comitetul partidului național-român, pentrucă poporul român numai pe acest comitet îl recunoaște ca singurul său reprezentat legal în chestiuni politice. Numai o înțelegere făcută cu acest comitet ar avea garanție să aducă ratificarea din partea conferinței naționale și ar avea șanse de izbândire. Lucru prea firesc, pentrucă acest comitet național stă pe baza programului național-român până atunci, până când conferința națională nu va modifica acest program.

În vremea când Wekerle ajunsese pentru întâiașidată președintele consiliului de miniștri, ministrul de interne de-atunci Hieronymi printr'o ordinațiune ministerială a dizolvat partidul național-român. De atunci încoace guvernele ungurești de câte ori au crezut că e necesar să începă tratative cu Românii s'au adresat numai persoanelor particulare.

Acuma când o luăm și actualul guvern. Eu fruntașii încercărilor acestor de apropiere au le pot socoti nici serioase nici sincere, câtă vreme nu se va revoca ordinațiunea ministerială a lui Hieronymi și nu se va recunoaște și din partea guvernului comitetul nostru național — ca reprezentant politic legal al națiunii române de dincoace de Carpați.

Politicienii unguri vreau să ne impună drept reprezentanți naturali pe episcopii noștri. Firește, așta o fac numai fiindcă își dau seama că membrii epitropiatului român în multe privințe sânt supuși influenței guvernelor ungurești. Și nuga-l-ați pe acești politicieni să nu stăruească cu înțelepciunea lor. Vom ști noi mai bine cine sânt și trebuie să fie reprezentanții noștri adevărați.

Politicienii unguri în cuvântările ce le rostesc în parlament, se opintesc să convingă opinia publică și factorii hotărâtori că poporul român din Ungaria și Transilvania nu cere drepturi politice naționale, ci luptă națională românească e numai o aparență, un efect al agitațiilor politicianilor români, iar tratativele de împăcare le inițiază pornindu-se în contact numai cu persoane particulare.

Politicienii unguri mănâncă și beau pentru câștigarea și conservarea drepturilor politice naționale ale poporului unguresc și pentru înaintarea lui culturală. Acelaș lucru îl fac, ca oameni onești, și politicienii români pentru poporul românesc! Ce foste aceștia, când politicienii români sânt agitatori, iar politicienii unguri — patrioți? Și acești politicieni unguri încearcă să influențeze opinia publică afirmând că reprezentanții națiunei române ar prinsejită unitatea Ungariei!

Origine și continuitatea poporului român din Ungaria nu e »poveste de daică«, cum afirmă unii politicieni unguri. Poporul român a locuit acest pământ înainte de venirea Ungurilor în țară. Avem dară tot dreptul să cerem să nu fim socotiți drept niște veniturî de cari nu trebuie să ți se seamă.

Trecutul ne învață că noi întotdeauna am fost înșelați și considerați ca niște oameni de calitate rea, pe cari îi poți despărți cu satisfacerea unor ambiții personale și cu obținerea unor favoruri materiale.

Până tratative cu comitetul executiv al partidului național-român: fără precizarea postulatelor și a condițiilor de împăcare în *scris și în mod oficios*; fără fixarea de garanții serioase în ce privește ființarea acestor condiții — eu acțiunea contelui Khuen n'o pot socoti ca serioasă. Sfatul ce-l dau politicianilor români e, să fim serioși și precauți. Să nu ne lăsăm amăgiți de Ungurî și apoi dezavuați de opinia publică românească, — pentrucă noi de bătuți cinstiți, maturi și independenți mai avem treburi mare.

Iată și concluziile mele.

Ordinațiunea ministerială a lui Hieronymi trebuie revocată; președintele consiliului electoral român să convoace la o conferință pe delegații alegătorilor români ai tuturor cercurilor electorale, în cari alegătorii români alcătuiesc cel puțin o ⅓ parte dintre toți alegătorii (cam 55—60 cercuri); în această conferință să se discute și să se fixeze postulatele de drept politic național ale poporului român, — luându-se ca bază a discuțiilor programul nostru național-român; conferința să aleagă un comitet de cel mult 10—12 membri dintre fruntașii noștri mai serioși și independenți; acest comitet să redacteze în scris postulatele noastre naționale prezentându-le contelui Khuen și eventual și altor factori hotărâtori și să urmeze tratative cu dl ministru-președinte prin un sub-comitet ales din sânul comitetului.

Numai așa poate fi considerată acțiunea contelui Khuen ca o acțiune serioasă și sinceră.

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ
Independența prin Cultură